

פניני הפרשה

פקודי

עלון מס'

977

שנה כ' התשע"ט

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. ניידי: 052-7654216

כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

כללות עם ישראל

ותכל כל עבודת משכן אוהל מועד ויעשו בני ישראל ככל אשר צוה ה' את משה בן עשו (לפ. לה.)

שואל האור החיים הקדוש מדוע נאמר "ויעשו בני ישראל", הרי לא כל בני ישראל עשו את העבודה, כי-אם בצלאל ואהליאב וחכמי הלב? אלא ששלוחו של אדם כמותו, וכאילו כל ישראל עשו. ואע"פ שלא עשה בצלאל אלא כמאמר ה' ולא בשליחותם, אף על פי כן הסכמתם על מינוי בצלאל לעשות את המשכן, נחשבת כשליחותם. מוסיף האור החיים הקדוש כי אף אם נאמר שלא מדין שליחות נעשה המשכן וכליו על ידי בצלאל וחכמי לב, בכל זאת נחשב שהמשכן נעשה על ידי כללות עם ישראל. הכיצד? באדם יש רמ"ח אברים ושס"ה גידים, וכדי להשלימם ולתקנם, יש לקיים תרי"ג מצוות המכוונים כנגד האברים, ולעשותם בשלמות. וככל שמקיים את המצוות בשלמות, כך מתקן את שלמות גופו ונפשו. והרי לא יתכן שיקיימו כולם תרי"ג מצוות, וכיצד כל יחיד ויחיד ישלים תיקון רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו? אלא, התיקון לזה נעשה על ידי קיום התורה ע"י כלל ישראל. כאשר כל אחד עושה כל אשר ביכולתו, ושמה בחלק חברו, נחשב שיש לו שייכות במצוותיו, ובוה מתקן את כל אבריו בעשיית תרי"ג מצוות של כל עם ישראל. ודבר זה נעשה ומתקיים ע"י מצות "ואהבת לרעך כמוך" – כמוך ממש, בגשמיות וברוחניות. ולכן נאמר כאן "ויעשו בני ישראל ככל אשר צוה ה'" – נחשב הדבר שכולם עשו את המשכן, אפילו שחלק מהם רק התנדבו, ללמדנו שהרצון של כל אחד במעשה חברו, נחשב כאילו הוא עשה בעצמו.

מסופר על הסבא מסלבודקא רבי נתן צבי פינקל, שבזמן ששהה בעיירת נופש, פגש יהודי פשוט, ושוחח עמו זמן רב על מעלת למוד התורה והחזקתה. תמהו תלמידיו על הדבר, ושאלוהו מהי הסיבה לשיחה זו, אולי אותו יהודי עשיר מופלג, ויוכל לתמוך בישיבה או בניו בעלי ממוץ? השיבם הרב: "לאדם זה אין אפשרות לתמוך בתורה, וגם בניו לא יוכלו לעזור לישיבה, ובכל זאת דאגתי שיהיה לו רצון לתמוך בישיבה ובתורה, כדי שיוכה לחיי העוה"ב, כי כל התומך בתורה, אור תורה מחייו, ואדם זה שלא זכה ללמוד תורה, ולא לתמוך בתורה, לפחות שיהיה לו רצון לתמוך בתורה. רצון זה יקשר אותו לתורה, ובכך יזכה שאור תורה יחייהו.

לא תהו בראי

כבד

לכבד יש יותר תפקידים מאשר לכל איבר אחר בגוף, ובלעדיו לא ניתן לחיות. עד עתה זוהו יותר מ-500 תפקידים חשובים, ואין ספק שיש לו עוד תפקידים רבים שטרם התגלו. בין שלל התפקידים המגוונים: מאבק בזיהומים; עיבוד המזון שעוכל מן המעי; יצירת המרה – חומר המסייע בעיכול המזון; אחסון ברזל ויטמינים וכימיקלים חיוניים אחרים; בקרת רמת השומנים, הגלוקוזה (סוכר) וחומצות האמינו בדם; טיהור רעלים והפרשת חומרים הרעילים לגוף; הפקת אנרגיה במהירות במקרה הצורך; אחסון ויטמינים מינרלים וסוכרים למקרי הצורך; בקרת ייצור הכולסטרול והפרשתו; הילוף חומרים של אלכוהול; אחסון ברזל; ניטור ושמירה של רמה נאותה של כימיקלים רבים ותרופות בדם. זוהי מכונת פלאים הפועלת כשקט וביעילות, ומעידה על חכמת המתכנן העליון שיצר אותה.

עצה טובה

חזן שמרגיש במהלך התפלה שהוא חוזר על עצמו ורוצה לגוון, כדאי שירחיב את ידיעתו בהרבה שירים, ובמהלך התפלה ינסה לשלב מדי פעם חלקים מהשירים.

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוגיד סעדון זצ"ל

"קיום עם ישראל הוא כשהיו באחדות אחת ועוזרים זה לזה, כמו גוף אחד שבודאי לא יתכן לומר שהיד לא תתן מאכל לפה בשביל שיש לה שנאה עליו שנשך אותה וכיוצא, אלא לעולם כל אברי הגוף עוזרים זה לזה ללא תנאים, וכמו כן עם ישראל הם גוף אחד אגודה אחת קשר אחד". ("מגיד חדשות" ח"ט דרוש ב')

וירקעו את פחי הזהב וקצין פתילים לעשות בתוך התכלת ובתוך הארגמן ובתוך תולעת השני ובתוך השש (למ. ג) – פירש רש"י: חוט אחד של זהב עם ששה חומין של תכלת, וכן עם כל מין ומין, שכל המינין חומין כפול ששה, והזהב חוט שביעי עם כל אחד ואחד. הנה כמו כאן שציוה ה' שכנגד הזהב יהיו ששה מומין אחר לא פחות ולא יותר, כן הוא גם לגבי מצות שבת ושמיטה שכנגד יום שבת המקודש ישנם ששה ימי חול, וכנגד שנת השמיטה המקודשת ישנם שש שנים של חול. (מכת"י הגאון רבי יצחק חן זצ"ל).

ויביאו את המשכן אל משה (למ. ג) – פירש רש"י ז"ל: שלא היו יכולים בני ישראל להקימו. ולפי שלא עשה משה שום מלאכה במשכן, הניח לו הקב"ה הקמתו, שלא היה יכול להקימו שום אדם מחמת כובד הקרשים, ומשה העמידו. וגם הקמתו היתה על ידי נם, שמושה עסק בו ונראה כמרימו והוא נזקק וקם מאליו, וזהו שכתוב הוקם המשכן, שהוקם מאליו. ע"כ. ונראה לי בביאור דבריו, שבני ישראל היו יכולים למעון על משה שאינו ראוי לחנוך את המשכן ולעבוד בו בשבעת ימי המלוואים, שהרי לא עשה כלום בהכנתו, על כן עשה הקב"ה נם שאף אחד לא יוכל להקימו חוץ ממשה. ובודאי שאין להקשות שהרי גם הנשיאים לא הביאו כלום חוץ מאבני השוהם ומצינו שנענשו שנחסרה אות אחת משמם כמו שכתב רש"י בפרשה הקודמת (לעיל ל"ה כ"ז), כי לגבי משה לא שייך לומר שלא עשה כלום שהרי הכל היה על ידו, אלא לסתום פיות המקטרגים ומחרחרי הריב. כן נראה לי בביאור דברי רש"י. (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

ויביאו את המשכן אל משה (שם) – קשה, מדוע הביאו את המשכן אל משה ולא הלך משה בעצמו להקים את המשכן, הרי בנוהג שבעולם דרך הקטן לילך אל הגדול ממנו ולא להפך. ונראה בס"ד לומר שכיון שהביאו אל משה את המשכן כשהוא מפורק ועדיין לא שרתה בו השכינה ממילא היה משה גדול ממנו, ולכן הביאוהו אליו ולא להפך. (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

נקודת חן / עובדיה חן

קנין התורה תלוי בעמל

(שמות יח, כו), והוא היה מבאר להם אותה.

ומאחר שלא היו מתייגעים בהבנת התורה, לא נמצאו באותו דור אנשים נבונים. לא-כן בדורות מאוחרים יותר שלא היה להם מי שיבאר להם בנקל והיו צריכים לעמול ולהתייגע בעצמם, הגיעו לדרגת "נבונים".

כדי להבין את עומקם של דברי התורה ולזכות לכוון לאמיתה של תורה, על האדם להשקיע את כל כוחו השכלי, להרבות בחקירות קושיות ותירוצים, ולהעמיק עד היכן שידו מגעת.

במסכת בבא מציעא (פ"ד ע"א) מסופר שלאחר פטירת ריש לקיש, רבי יוחנן שהיה החברותא שלו הצטער מאוד על חסרונו. בחרו חכמים ברבי אלעזר בן פדת ששמועתו מחודדת, שילמד אתו ויניח את דעתו. על כל הלכה שהיה אומר רבי יוחנן, היה רבי אלעזר מביא לו סיוע ממשניות או מברייתות. רגז רבי יוחנן ואמר: "וכי סבור אתה שאתה יכול למלא את מקומו של ריש לקיש? לא כן הוא! כאשר הייתי אומר הלכה לפני ריש לקיש, הוא היה מערים על דברי עשרים וארבע קושיות, והייתי מתרץ לו עשרים וארבעה תירוצים, ומתוך כך היתה השמועה מתחדדת ומתלבנת הדק היטב. ואילו אתה אומר לי "תנא דמסייע לך", וכי צריך אני סיוע לדברי? ...!

עם-הארץ אחד נתעשר, ומיד הוחזק ללמדן בעיני הבריות, ולשמו נוסף התואר ר'. לימים ירד מנכסיו, ומיד פקעה חזקת למדנותו.

תמה ואמר לאשתו: "בשלמא עשירותי בטלה, שכן ממוני אבד לי, אבל למדנותי למה בטלה?...".

*

בגמרא עירובין (ק' ע"ב) מבואר שמושה רבנו ביקש "הבו לכם אנשים חכמים ונבונים וידועים לשבטיכם", אך בפועל נאמר "ואקח את ראשי שבטיכם אנשים חכמים וידועים" (דברים א, טו), ואילו נבונים לא מצא.

ויש להבין איך יתכן שבאותו דור דעה, לא נמצאו אנשים נבונים, בשעה שאפילו בדורות מאוחרים יותר נמצאו אנשים נבונים, כמו שנאמר (דברי הימים א' יב, לב): "ומבני יששכר יודעי בינה לעתים?"

ביאר מרן הגאון רבנו עובדיה יוסף זצ"ל (הו"ד בספר "תורת הפרשה", חלק ה' עמוד 38) שנכון הוא מי שמבין דבר מתוך דבר, ומעלה זו מגיע אליה הלומד רק על ידי שהוא מתעמק ומתייגע בתורה להבין הלכות סתומות. והנה בדורו של משה רבנו, כל הלכה שלא היתה ברורה להם, לא היו צריכים להתעמק בהבנתה משום ש"כל הדבר הקשה יביאון אל משה"

ויספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

אשתך הצילה אותך!

"אחרייך אכנס אני. ישאלו אותי: 'מה עשית בעולם?', וכשיתחילו לבדוק את מעשי – אוי לי מיום הדין, אוי לי מיום התוכחה! ישר לגיהנם ישלחו אותי..."

"ואז", המשיך רבי יוסף חיים זצ"ל, "כשתהיי לבדך בגן עדן, תמתיני לבואי, ולא תראי אותי, תשאלי: 'היכן בעלי?', ויענו לך: 'במקומו הראוי לו בגיהנם'. ואת תזדעקי: 'היתכן? הלא כל מה שפסקתם לי גן עדן הוא מחמת היותי שותפה לתורתו של בעלי, ואיך יתכן שאני יושבת בגן עדן והוא בגיהנם? איך יתכן שארגיש כאן גן עדן אם בעלי אינו לצדי?'."

"ובית דין של מעלה יקבלו את טענותיך, ויכריזו: 'יוסף חיים! צא מגיהנם! אשתך הצילה אותך!'"

"עכשיו את מבינה מדוע אני אומר לך, פעם אחר פעם, כי את תצילי אותי ותזכי אותי בגן עדן?..."

הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, היה אומר תדיר לאשתו: "מי שיכניס אותי לגן עדן – זו רק את!".

"אתה נותן לי מחמאות שאינן מגיעות לי!", נהגה להשיב לו. "אולי תסביר לי מדוע תהיה זו דוקא אני? וכי אין לך מספיק זכויות משל עצמך להיכנס לגן עדן?"

"כשאת תבואי לעולם העליון", הסביר, "ישאלו אותך: 'מה עשית בעולם?' תשיבי: 'עמדתי לימינו של צדיק, גאון, תלמיד חכם'. ואז יגידו לך: 'חדלי! הפסיקי! על איזה תלמיד חכם את מדברת? לא צדיק ולא גאון, לא מיניה ולא מקצתיה'. ואז תשיבי: 'וכי הייתי עורכת בחינות לצדיקים ולגאונים? מנין לי לדעת מי גדול באמת? כולם דברו על בעלי שהוא תלמיד חכם, חסיד וצדיק, וכך התייחסתי אליו, ומתוך כוונות אלו שרתתי אותו'. ומה יאמרו לך שם? – 'את צודקת! מקומך בגן עדן!'."

☺ זה כא חוק! ☺

שדכן הציע שידוך לבחור תמום. הבחור נפגש וסיפר לשדכן שהכל היה בסדר, רק בעיה אחת יש – היא אילמת! גער בו השדכן: "אתה נורמלי? זה חסרונך? זה מצויין! אתה יודע מה זה אשה אילמת? זה שקט לכל החיים!". הבחור השתכנע והסכים להיפגש שוב.

לאחר הפגישה השניה, קבל באוזני השדכן כי הפעם גילה שהוא גם חירשת. "זה מצויין!" הגיב השדכן ללא היסוס "אתה יכול לדבר מה שאתה רוצה ואיך שאתה רוצה, היא לא תשמע כלום, וכך תחסוך הרבה בלגן בחיים, אתה יודע איזה יתרון זה?".

"אתה צודק! באמת לא חשבתי על זה...", התפעל הבחור התם ונתן את הסכמתו להיפגש בשלישית. לאחר הפגישה, הבחור ניגש מרוצה לשדכן ואמר לו: "תשמע, אני חושב שהכל בסדר חוץ מחסרון אחד – היא צולעת קצת".

הזדעק השדכן וקרא: "נו באמת, עם כל כך הרבה יתרונות נדירים, זה מה שמפריע לך?!"

☺ חוק חוק כא... ☺

הסכנה הגדולה ביותר ביצר הרע, היא כאשר הוא מצליח לשכנע אותנו שהעברות שאנו עושים הם בעצם מצוות.

יצא לאור:

קובץ "פניני הפרשה"

המכיל את כל העלונים של שנה י"ח התשע"ז

ניתן להשיג בפלא': 052-7654216

אוד המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א

שאלה: האם מותר לכתוב מגילת אסתר על קלף מאויר המעוטר בציורים?
תשובה: לא. רק לילדים לשעשע אותם.

שאלה: האם מותר לכתוב את השם הפרטי בנגב המגילה?
תשובה: תכתוב על התיק. מעולם לא כתבו על גב המגילה.

שאלה: האם מותר להכין קריאת המגילה בלילה?
תשובה: מותר.

שאלה: האם נער בן י"ג (לאחר בר מצוה) יכול לקרוא את המגילה לציבור?
תשובה: אין בעיה.

שאלה: האם אפשר לחלק את קריאת המגילה בין כמה קוראים?
תשובה: לא.

שאלה: האם אבלים קוראים את המגילה בבית הנפטר (כשיש להם מגין) או בבית הכנסת, והאם בזמן קריאת המגילה עליהם לשבת על הארץ?
תשובה: יקראו בבית הנפטר, וישבו כולם על הכסאות וילבשו בגדי שבת.

שאלה: היודע לקרוא מגילה בדקדוק ובטעמים, האם עדיף שיקרא לאשתו או עדיף שתלך לקריאה מיוחדת לנשים ברוב עם?
תשובה: עדיף שיקרא לאשתו.

שאלה: בבאר שבע, האם קוראים את המגילה בט"ו, והאם מוסיפים "על הנסים" בתפלה ובברכת המזון?
תשובה: תקראו מגילה בלא ברכה. ואל תאמרו על הנסים לא בתפלה ולא בברכת המזון.

שאלה: האם יש בישולי גויים בישראל שמחלל שבת בפרהסיא?
תשובה: אין, שהרי בתו מותרת אם תשמור דת כהלכה. ולא שייך לגזור משום בנותיהם.

שאלה: אדם שמקפיד מאוד בענייני כשרות, האם מותר לו לשתות קפה שהכין לו אדם בביתו בכלים שלו (לא חד פעמי), ואין שומרים שם על כשרות כלל? והאם מותר לשתות קפה אצל גוי?
תשובה: מותר לשתות אצל גוי וכל שכן אצל ישראל, אפילו נתבשל בקומקום שאינו טבול, רק שישתה בכלי חד פעמי.

חידת השבוע

ידוע הפתגם "פורים כיום כפורים" – היכן מצאנו את תאריך יום הכפורים בסיפור המגילה?

הפתרון: היום שבו הרג אחשוורוש את ושתי היה י' בתשרי – יום הכיפורים שחל בשבת.

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רחל בת מזל ע"ה
לע"נ לאה בת שרה ע"ה
לע"נ עזיזי בר כמונה לבית חדוק ז"ל
לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל
לע"נ רבי יצחק בן רחל זצ"ל
להצלחת משפחת בניטה הי"ו